

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи
Наталія БОРБИЧ
« 03 » Вересня 2024 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри загальної педагогіки,
психології та методики початкової освіти
Протокол № 1 від 03.09.2024 року
В. о. завідувача кафедри
С. Марчук Сергій МАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми
Середня освіта (Музичне мистецтво)
Анна ЗАРИЦЬКА
« 03 » Вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОК 11. Педагогіка. Історія педагогіки

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)**

освітній ступінь **бакалавр**

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність / предметна спеціальність **014 Середня освіта / 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)/**

РОЗРОБНИК: Сергій МАРЧУК, кандидат педагогічних наук, старший викладач

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань А Освіта	Очна (денна) форма навчання	
	Спеціальність / предметна спеціальність 014 Середня освіта) / 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)	Статус освітнього компонента: Обов'язковий	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь: бакалавр	Рік підготовки: 1, 2	
Загальна кількість годин – 180		Семестри: 2, 3, 4	
		Лекції 76 год	Практичні (семінарські) 40 год
		Самостійна робота 53 год	
		Консультації 11 год	
		Вид контролю: Екзамен (3 сем.)	

1.1. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент «Педагогіка. Історія педагогіки» спрямований на формування у студентів фундаментальних знань із загальної педагогіки та історії педагогічної думки. Вивчаються основні закономірності виховання, навчання і розвитку особистості, цілі, зміст, методи, форми та засоби освітнього процесу, а також еволюція педагогічних ідей від давніх часів до сучасності.

Особлива увага приділяється педагогічній спадщині видатних українських та зарубіжних педагогів, розвитку освіти в Україні, формуванню національної системи виховання. Розглядається значення педагогіки як науки для професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Опанування курсу сприяє розвитку педагогічного мислення, формуванню гуманістичних цінностей, а також підготовці студентів до практичної реалізації педагогічних принципів у мистецькій освітній діяльності.

1.2. Мета та завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – оволодіти методологічними основами педагогічної науки та розкрити скарби виховної мудрості рідного та інших народів і з'ясувати головні етапи розвитку національної школи і педагогіки від найдавніших часів до сучасності, сформувати у здобувачів вищої освіти національний світогляд і характер, духовність, загальнолюдські моральні гуманістичні якості, залучити до творчого дослідництва, сформувати прагнення підвищувати педагогічну майстерність.

Завдання вивчення освітнього компонента:

- формування стійкої професійної позиції педагога;
- розгляд науково-методологічних засад педагогіки та з'ясування її місця в системі сучасних

людинознавчих наук;

– сформувати у здобувачів освіти цілісну систему знань про історико-педагогічні процеси, явища і факти, що мали місце як в Україні, так і в інших країнах світу;

– забезпечити оволодіння кращими здобутками української і світової педагогіки, вміння застосувати їх у національній школі, здійснювати пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал;

– домогтися глибокого усвідомлення того, що формування високих загальнолюдських якостей можливе лише на основі національних цінностей, культурно-історичних традицій;

– сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну наукову картину світу, професійний педагогічний світогляд, висвітлити корені, витoki історичної пам'яті; виховати патріотизм і гуманізм;

– виховати любов до педагогічної професії, сформувати ідеал вчителя на основі яскравих прикладів життя відомих педагогів.

1.3. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити: «Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці», Вступ до спеціальності».

Постреквізити: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Основи науково-педагогічних досліджень», «Основи інклюзивної освіти та корекційної педагогіки», «Методика навчання музичного мистецтва», «Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво», «Літня педагогічна практика», «Пробні уроки в закладах загальної середньої освіти», «Виховна робота (пропедевтична практика)», «Комплексна педагогічна практика», «Курсова робота», «Підсумкова атестація».

1.4. Характеристика освітнього компонента

У результаті вивчення курсу «Педагогіка. Історія педагогіки» у здобувачів освіти мають сформуватися **компетентності**, які відповідають сучасним вимогам підготовки бакалаврів.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач освіти:

Інтегральна компетентність. ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, дотримуючись етичних норм, принципів академічної доброчесності та нетерпимості до корупційних проявів.

ЗК-6. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання.

ЗК-7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності і підприємливості, генерувати нові ідеї, виявляти розв'язувати професійні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-1. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, визначених державними стандартами освіти.

СК-3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.

СК-6. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

СК-7. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність з врахуванням вікових й індивідуальних особливостей, психоемоційного стану.

СК-9. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег

та підтримувати їх у професійному розвитку, аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати.

СК-11. Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності.

Компетентності Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», на розвиток яких спрямовано ОК

БЗ.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

Д1.1. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег.

Результати навчання:

ПРН згідно з ОПШ

ПРН 2. Володіти навичками усного й писемного ділового мовлення державною мовою, використовувати професійну термінологію в усіх видах освітньої та мистецько-педагогічної діяльності.

ПРН 3. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 5. Розуміти значущість музичної культури і мистецтва для виховання та розвитку особистості учня, цінувати полікультурність світу і керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

ПРН 6. Знати історичні, теоретичні та методологічні основи музичної освіти, педагогіки, психології; застосовувати сучасні методи, форми й засоби музично-педагогічної діяльності у процесі навчання та виховання учнів.

ПРН 8. Розуміти специфіку теоретичного та експериментального дослідження в музично-педагогічній діяльності вчителя.

ПРН 12. Вирішувати музично-педагогічні проблеми з оригінальністю й гнучкістю творчого мислення у процесі конструювання, інтерпретації та реалізації музично-педагогічних ситуацій.

ПРН 13. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу.

ПРН 14. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 15. Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку, визначати ефективні шляхи мотивації до саморозвитку.

ПРН 16. Виявляти потреби, музичні здібності, інтереси, навчальні можливості учнів та організовувати їх діяльність відповідно до завдань навчання, виховання і розвитку.

ПРН 18. Володіти різними методиками та інструментами оцінювання й моніторингу результатів навчання учнів, коригувати їх індивідуальні освітні траєкторії.

ПРН 20. Аналізувати власну педагогічну діяльність і її результати, здійснювати безперервний професійний розвиток, отримувати та надавати колегіальну підтримку у професійному зростанні.

ПРН 23. Дотримуватися етичних норм у професійній діяльності, здійснювати взаємодію та комунікацію з колегами, соціальними партнерами, учнями, вихованцями та їхніми батьками.

ПРН 24. Забезпечувати психологічну підтримку учнів, створювати безпечне, інклюзивне, доброзичливе освітнє середовище, забезпечувати виховання і навчання всіх учнів незалежно від їхнього соціокультурного контексту.

ПРН 25. Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності; володіти прийомами збереження особистого фізичного та психічного здоров'я; забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів.

Результати навчання за освітнім компонентом

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні категорії, функції та завдання педагогіки; методологічні засади педагогіки;
- сутність процесів навчання, освіти, виховання, розвитку і формування особистості; принципи, засоби, методи, форми навчання і виховання школяра та учнівського колективу;
- особливості перевірки навчально-пізнавальної діяльності школярів, рівня їх вихованості;
- методи, засоби, форми, принципи організації та управління закладом загальної середньої освіти;

– історію розвитку педагогічної професії, школи і педагогічної думки як в зарубіжжі, так і в Україні;

- завдання історії педагогіки на сучасному етапі розвитку національної освіти;
- педагогічну спадщину видатних зарубіжних і українських педагогів;
- проблеми розбудови національної системи освіти і виховання в незалежній Україні;
- розвиток сучасної педагогічної думки в зарубіжжі і в Україні.

вміти:

- розуміти сутність педагогіки як науки;
- ідентифікувати педагогічні явища, процеси, системи, ситуації, задачі;
- розуміти цінності педагогічного знання в загальній культурі людства;
- оволодівати методами науково-педагогічного дослідження;
- сутність і закономірності розвитку особистості, анатоμο-фізіологічні, психологічні та вікові особливості учнів;
- визначити конкретні завдання навчально-виховного впливу, виходячи із загальної мети національного виховання, рівня вихованості дитячого колективу;
- володіти методами і формами організації освітнього процесу, педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування;
- визначити мету навчання і виховання у відповідності з рівнем вихованості учнів, будувати освітній процес на основі глибокого і систематичного вивчення учнів, їх інтересів;
- регулювати і корегувати міжособистісні стосунки в дитячому колективі, формувати гуманні відносини з школярами на рівні співпраці з урахуванням національних традицій;
- налагоджувати стосунки з батьками учнів, вести педагогічну пропаганду;
- сприяти самовихованню, самоосвіті, саморозвитку учнів;
- застосовувати принципи наукової організації праці;
- вивчати, узагальнювати та використовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки.
- аналізувати розвиток школи і педагогічної думки за рубежем і в Україні в різні історичні епохи;
- розкривати суть педагогічних пошуків і знахідок різних історичних епох, їх значимість для сьогодення;
- вивчати і аналізувати педагогічну літературу;
- аналізувати педагогічні твори видатних педагогів;
- досліджувати основні категоріальні ознаки педагогічних концепцій видатних педагогів минулого;
- використовувати кращі надбання педагогічної спадщини при розв'язанні актуальних проблем освітнього процесу сучасної школи;
- працювати з першоджерелами, науково-педагогічною літературою, нормативно-правовими документами в галузі освіти;
- аналізувати і оцінювати сучасні педагогічні теорії, концепції.

2. Зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1 ПЕДАГОГІКА

Тема 1. Загальні основи педагогіки. Педагогіка як наука.

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості.

Тема 3. Професія вчителя у суспільстві.

Тема 4. Дидактика. Процес навчання, його закономірності та принципи.

Тема 5. Зміст, методи, засоби, технології, форми організації навчання, контроль навчальних досягнень школярів.

Тема 6. Теорія виховання. Сутність, закономірності та принципи виховання.

Тема 7. Основні напрями (зміст) виховання особистості.

Тема 8. Методи та форми виховання. Виховання особистості в колективі.

Тема 9. Робота класного керівника. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості.

Тема 10. Школознавство. Наукові основи управління освітою та закладами загальної середньої освіти.

Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Тема 11. Історія зарубіжної педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка стародавнього світу.

Тема 12. Виховання, освіта і педагогічна думка країн Європи в епоху середньовіччя, Відродження та реформації.

Тема 13. Загальна характеристика шкільництва, виховання і педагогічної думки країн Європи в епоху Просвітництва і Нового часу. Основні наукові напрямки світової реформаторської педагогіки новітнього часу (кін. XIX-XX ст.).

Тема 14. Історія української педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка княжої і княжої доби.

Тема 15. Становлення і розвиток національної системи виховання і педагогіки в епоху Українського Відродження.

Тема 16. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки України у часи влади Російської та Австро-Угорської імперій.

Тема 17. Розвиток освіти і педагогічної думки України у XX-поч. XXI ст.

3. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Форми роботи/ контролю*
	денна форма здобуття вищої освіти				
	усього	у тому числі			
лекції		семінар / (практ.)	самос. роб		
Змістовий модуль 1 ПЕДАГОГІКА					
Тема 1. Загальні основи педагогіки. Педагогіка як наука.	12	4	2	6	УО, ДС, Р, АТ
Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості.	10	2	2	6	УО, ДС, Р
Тема 3. Професія вчителя у суспільстві.	8	2		6	ДС, АТ
Тема 4. Дидактика. Процес навчання, його закономірності та принципи.	12	4	2	6	УО, ДС, Р, АТ
Тема 5. Зміст, методи, засоби, технології, форми організації навчання, контроль навчальних досягнень школярів.	16	6	2/2	6	УО, ДС, Р, П, АТ
Тема 6. Теорія виховання. Сутність, закономірності та принципи виховання.	10	4		6	УО, С, Р, АТ
Тема 7. Основні напрями (зміст) виховання особистості.	16	6	/2	8	УО, ДС
Тема 8. Методи та форми виховання. Виховання особистості в колективі.	9	6	2	1	УО, ДС, Р, АТ
Тема 9. Робота класного керівника. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості.	10	6	2	2	УО, ДС, Р, АТ
Тема 10. Школознавство. Наукові основи управління освітою та закладами загальної середньої освіти.	14	8	2/2	2	УО, ДС, Р, П
Модульний контроль 1	2		/2		МК/КР
Разом за змістовим модулем 1	119	48	14/8	49	
Змістовий модуль 2 ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ					
Тема 11. Історія зарубіжної педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка стародавнього світу.	17	4	2	1	УО, ДС, Р, АТ
Тема 12. Виховання, освіта і педагогічна думка країн Європи в епоху	8,5	6	/2	0,5	УО, ДС, П, АТ

середньовіччя, Відродження та реформації.					
Тема 13. Загальна характеристика шкільництва, виховання і педагогічної думки країн Європи в епоху Просвітництва і Нового часу. Основні наукові напрямки світової реформаторської педагогіки новітнього часу (кін. XIX-XX ст.).	8,5	4	4	0,5	УО,ДС,Р,АТ
Тема 14. Історія української педагогіки Виховання, школа і педагогічна думка докняжої і княжої доби.	6,5	4	2	0,5	УО,ДС,Р,А П,Т
Тема 15. Становлення і розвиток національної системи виховання і педагогіки в епоху Українського Відродження.	6,5	4	/2	0,5	УО,ДС,АТ,П
Тема 16. Особливості розвитку освіти і педагогічної думки України у часи влади Російської та Австро-Угорської імперій.	4,5	2	/2	0,5	УО,ДС,АТ,П
Тема 17. Розвиток освіти і педагогічної думки України у XX-поч. XXI ст.	6,5	4	2	0,5	УО,ДС,Р,АТ П
Модульний контроль 2	2		/2		МК/КР
Разом за змістовим модулем 2	50	28	10/8	4	
Консультації ¹	11				
Усього годин	180	76	24/16	53	

* Форми роботи/контролю: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ДС – дискусія, Т – тести, П – презентація результатів виконаних завдань та досліджень, МК / КР – модульний контроль / контрольна робота, Р – реферат, АТ – аналіз твору тощо.

4. Теми лекційних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІКА			
1.	1	Загальні основи педагогіки. Педагогіка як наука	4
2.	2	Розвиток і формування особистості	2
3.	3	Професія вчителя у суспільстві	2
4.	4	Дидактика. Процес навчання, його закономірності та принципи	4
5.	5	Зміст, методи, засоби, технології, форми організації навчання, контроль навчальних досягнень школярів	6
6.	6	Теорія виховання. Сутність, закономірності та принципи виховання	4
7.	7	Основні напрями (зміст) виховання особистості	6
8.	8	Методи та форми виховання. Виховання особистості в колективі	6
9.	9	Робота класного керівника. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості	6
10.	10	Школознавство. Наукові основи управління освітою та закладами загальної середньої освіти	8
Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ			
11.	11	Історія зарубіжної педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка стародавнього світу.	4
12.	12	Виховання, освіта і педагогічна думка країн Європи в епоху середньовіччя, Відродження та реформації.	6

¹ Згідно з затвердженим у встановленому порядку графіком.

13.	13	Загальна характеристика шкільництва, виховання і педагогічної думки країн Європи в епоху Просвітництва і Нового часу. Основні наукові напрями світової реформаторської педагогіки новітнього часу (кін. XIX-XX ст.).	4
14.	14	Історія української педагогіки. Виховання, школа і педагогічна думка докняжої і княжої доби.	4
15.	15	Становлення і розвиток національної системи виховання і педагогіки в епоху Українського Відродження.	2
16.	16	Особливості розвитку освіти і педагогічної думки України у часи влади Російської та Австро-Угорської імперій.	2
17.	17	Розвиток освіти і педагогічної думки України у XX-поч. XXI ст.	4
Разом			76

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІКА			
1.	1	Педагогіка як наука, мистецтво і практика навчання та виховання	2
2.	2	Чинники впливу на розвиток та формування особистості	2
3.	4	Психолого-педагогічні основи процесу навчання школярів	2
4.		Технології навчання школярів	2
5.	8	Виховний вплив методів заохочення та покарання особистості	2
6.	9	Видатні педагоги про сімейне виховання	2
7.	10	Сучасні засади керівництва в закладі загальної середньої освіти	2
Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ			
8.	11	Виховання, школа і педагогічна думка країн Стародавнього Сходу, Греції і Риму	2
9.	13	Видатні європейські педагоги XVIII - XIX ст.	4
10.	14	Школа і педагогіка давньоруської доби	2
11.	17	Видатні українські педагоги XX ст.	2
Разом			24

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІКА			
1.	5	Аналіз навчальних планів, програм та підручників мистецької освітньої галузі	2
2.	7	Технологія виховання особистості	2
3.	10	Особливості атестації та сертифікації педагогічних працівників	2
4.	1-10	Модульний контроль 1	2
Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ			
5.	12	Вивчення та аналіз педагогічної думки, школи і виховання країн Європи в період середньовіччя, Відродження та реформації, освітніх ідей Я. А. Коменського	2
6.	15	Розвиток національної освіти і виховання в період українського ренесансу	2
7.	16	Вивчення та аналіз педагогічної думки України у XIX – поч. XX ст.	2
8.	11-17	Модульний контроль 2	2
Разом			16

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Самостійна робота здобувачів освіти включає:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, тощо);
- виконання завдань з освітнього компонента впродовж семестру;
- роботу над окремими темами освітнього компонента, які згідно з робочою програмою, винесені на самостійне опрацювання здобувачами освіти;
- підготовку до всіх видів підсумкового контролю, у тому числі до курсових і модульних робіт;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до атестації здобувачів освіти.

№ теми	Назва теми	Усього год. самостійної роботи / Завдання	Література	Контроль
1	Основні етапи розвитку педагогіки	6 год. Проаналізувати періоди розвитку педагогіки. Вказати суть кожної стадії розвитку педагогіки, зазначити її представників. Виписати вислови із Біблії («Книга притч Соломонових»). Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті.	Основна: 1,3,15,18,21 Допоміжна: Біблія	Письмова робота Усне опитування Виступ
2	Українська етнопедагогіка про формування і розвиток особистості дитини	6 год. Вивчивши та проаналізувавши посібники з народної педагогіки, віднайти засоби усної народної до таких чинників формування та розвитку особистості дитини: спадковість; середовище; виховання. Скласти структурно-логічну схему. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті.	Основна: 2,14,18 Допоміжна: 2,5,21,29	Письмова робота Усне опитування Тести
3	Класики педагогіки про вимоги до вчителя	6 год. Опрацювати низку історико-педагогічних джерел, твори видатних педагогів та визначити актуальні вимоги до професії вчителя: Я. Коменський «Закони добре організованої школи»; К. Ушинський «Про користь педагогічної літератури»; О. Духнович «Народная педагогія»; В. Сухомлинський «Сто порад учителю». Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на практичному занятті (модулі).	Основна: 1,3,13,14 Допоміжна: 11,24,32,	Письмова робота Усне опитування Презентація
4	Видатні педагоги про принципи	6 год. Віднайти думки античних філософів	Основна: 1,3,11,18,13,14,	Письмова робота

	навчання	про поради навчання учнів. Скласти тези до праці Я.А. Коменського «Велика дидактика» (глави «Загальні вимоги навчання і учіння, тобто як навчати і вчитися»; «Основи легкості навчання і учіння»). Виписати думки видатних педагогів про принцип гуманізму в навчанні учнів. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті.	Допоміжна: 9,24,31	Усне опитування Презентація
5	Державний стандарт базової середньої освіти	6 год. Опрацювати Державний стандарт базової середньої освіти (2020) у таких аспектах: мета базової середньої освіти та ціннісні орієнтири (п.4); ключові компетентності (п. 7); освітні галузі (п.10); мета мистецької освітньої галузі (п.21). Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на практичному занятті.	Основна: 5	Письмова робота Усне опитування Презентація
6	Кодекс цінностей сучасного українського виховання	6 год. Опрацювати книгу О. Вишневського «Сучасне українське виховання : педагогічні нариси», проаналізувати такі цінності сучасного українського виховання: абсолютні, вічні цінності та їх антиподи; національні цінності; громадянські цінності; цінності сімейного життя; цінності особистого життя. Скласти структурно-логічну схему. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на практичному занятті.	Основна: 2	Письмова робота Усне опитування
7	Народна педагогіка про виховання	8 год. Запишіть тези до таких теоретичних питань: моральне виховання дітей у сім'ї; провідні ідеї та традиції трудового виховання; розумове виховання дітей та молоді; піклування про здоров'я і фізичний розвиток дітей; естетичне виховання дітей у сім'ї. Заповніть таблицю «Якості особистості, які розвиваються у процесі виховання». Запишіть 7-8 народних загадок, загадайте їх студентам групи. Підберіть 2-3 народні ігри з метою виховання спритності у дітей. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на практичному занятті.	Основна: 2,14,17,18 Допоміжна: 2,5,21,29	Письмова робота Усне опитування Диспут
8	Взаємини в	1 год.	Основна:	Письмова

	учнівському колективі, методики їх визначення	Опрацювати рекомендовану літературу та психолого-педагогічну періодику та виконати завдання. Підібрати 2-3 методики вивчення дитячого колективу та міжособистісних взаємин. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на практичному занятті.	1,3,15,20,18,21 Допоміжна: 6	робота Усне опитування
9	Естетичне виховання учнів у сім'ї	2 год. Зробити тези до таких питань: Завдання естетичного виховання у сім'ї, естетика побуту у сім'ї; засоби естетичного виховання дітей у родині. Презентувати традиції музично-естетичного виховання у вашій родині. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті, презентація виконаних завдань.	Основна: 3,15,18 Допоміжна: 3,6,24,29	Письмова робота Усне опитування Диспут
10	Закон України «Про повну загальну середню освіту»	2 год. Вивчити та проаналізувати такі статті Закону: Стаття 33. Установчі документи закладу загальної середньої освіти. Стаття 36. Система управління закладом загальної середньої освіти. Стаття 38. Керівник закладу загальної середньої освіти. Стаття 40. Педагогічна рада. Проаналізувати розділ «Управління у сфері загальної середньої освіти» та його статті (53-57). Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті, презентація виконаних завдань.	Основна:6	Письмова робота Усне опитування Презентація
11	Плутарх «Про спартанське виховання», Платон «Закони», Аристотель «Політика», Марк Квінтіліан «Про виховання оратора»	1 год. Ознайомитися із думками античних філософів щодо виховання, навчання освіти у древньому світі. З'ясувати провідні педагогічні ідеї давньогрецьких і римських філософів. Визначити актуальні педагогічні ідеї античності та сьогодення. Підготуватися до висвітлення й обговорення питань на семінарському занятті, презентація виконаних завдань.	Основна: 11,13 Допоміжна: 3,6	Письмова робота Усне опитування Диспут
12	Дж. Локк «Думки про виховання», Я. Коменський «Велика дидактика»	0,5 год. Проаналізувати думки Дж. Локка про фізичне, моральне та розумове виховання дітей. Обґрунтувати думки Локка про фізичне виховання особистості, які є актуальними у наш час. З'ясувати актуальні проблеми педагогічної спадщини Я. Коменського, ознайомитись з главами праці «Велика дидактика». Порівняти думки Коменського щодо навчання	Основна: 11,12,13 Допоміжна: 16,20	Письмова робота Усне опитування Диспут

		дітей із сучасною шкільною практикою.		
13	Ж.-Ж. Руссо «Еміль або Про виховання». Марія Монтессорі «Метод наукової педагогіки, застосований до дитячого виховання в “будинках дитини”»	0,5 год. З’ясувати педагогічні ідеї Ж.-Ж. Руссо на основі вивчення його праці «Еміль або Про виховання». Визначити проблеми гендерного виховання у даному творі. Вивчити педагогічні ідеї М. Монтессорі на основі аналізу її праці «Метод наукової педагогіки, застосований до дитячого виховання в “в будинках дитини”».	Основна: 11,12,13 Допоміжна: 3,6,20	Письмова робота Усне опитування Диспут
14	«Повчання дітям» Володимира Мономаха	0,5 год. Проаналізувати морально-педагогічну проблематику твору В. Мономаха «Повчання дітям». З’ясувати провідні гуманістичні положення цієї пам’ятки давньоруської доби. Розкрийте значення окремих порад Мономаха: «Старих треба шанувати, як отця, а молодих – як братів.», «Треба лжі берегтися, і п’янства, і блуду, бо в цьому душа помирає і тіло», «Коли щось добре вмієте – не забувайте, а чого не вмієте – учіться».	Основна: 10,14,19 Допоміжна: 2,12,17,27,32	Письмова робота Усне опитування Диспут
15	Статут Луцької школи 1624 року. Г. Сковорода «Вдячний Еродій», «Убогий жайворонок»	0,5 год. Визначити особливості організації навчально-виховного-процесу у братських школах України (на прикладі аналізу Статуту Луцької школи 1624 року). Зазначте, які освітньо-виховні традиції, зафіксовані у цьому документі, збереглися у сучасній школі. З’ясувати мудрість педагогічних байок та притч Г. Сковороди. На основі вивчення та аналізу творів Сковороди з’ясувати актуальні завдання змісту родинного виховання.	Основна: 10,14,19 Допоміжна: 4,10,11,15,19,22, 24,28,32	Письмова робота Усне опитування
16	Леся Українка «Волинські образки», К. Ушинський «Про народність у громадському вихованні»	0,5 год. З’ясувати освітньо-виховні традиції волинських церковнопарафіяльних шкіл на основі вивчення нарису Лесі Українки «Волинські образки (Школа)». Ознайомитись із психолого-педагогічною спадщиною видатного українця К. Ушинського. З’ясувати актуальність ідей народності Ушинського в умовах сьогодення.	Основна: 10,19 Допоміжна: 7,8,9,14,24,32,33	Письмова робота Усне опитування Диспут
17	В. Сухомлинський «Павльська середня школа» (Розділ «Естетичне виховання»)	0,5 год. Проаналізувати актуальні проблеми естетичного виховання в педагогічній творчості В. Сухомлинського. З’ясувати роль музики як важливого	Основна: 10,14,20 Допоміжна: 4,23,23,24,30,31, 33	Письмова робота Усне опитування

	засобу естетичного виховання у спадщині Сухомлинського. Розвивати вміння критично аналізувати педагогічні твори, знаходити провідні ідеї та положення, порівнювати їх із сучасним станом в педагогічній науці і практиці.		
<i>Разом:</i>		53 год.	

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу; бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять; ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми); практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань; аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак; індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального; дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного; проблемний виклад матеріалу – для створення й розв’язання проблемної ситуації.

У процесі викладання освітнього компоненту для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних методів та навчальних технологій, серед яких: словесні, наочні, практичні, дидактичні, практико-теоретичні, пошукові, науково-дослідницькі, індуктивно-дедуктивні, дискусійні тощо.

10. Форми контролю знань та критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F). Згідно з п. 2.1. Положення про порядок оцінювання знань здобувачів освіти в умовах кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу оцінювання академічних досягнень здобувачів освіти здійснюється під час міжсесійного (поточного та модульного) та підсумкового (семестрового) контролю знань.

Поточний контроль здійснюється з метою оцінювання якості роботи здобувача освіти впродовж семестру під час проведення практичних і семінарських, а також для перевірки якості самостійної роботи здобувачів освіти.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **екзамену** за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання.

За роботу на семінарських/практичних заняттях бали розподіляються таким чином:

Бал	Критерії оцінювання знань здобувача освіти на семінарському/практичному занятті		
	Характер пізнавальної діяльності	Структура відповіді	Характер відповіді
Мінімальна кількість – 0-4 (2,3 сем.), 0-1 (4 сем.),	Репродуктивне відтворення начального матеріалу у вигляді доповнення до відповіді студентів	Зачитує виклад матеріалу за лекцією	Відповідь ситуативно усвідомлена
Нижче середньої – 5-7 (2,3 сем.)	Репродукція основних понять, категорій, принципів і	Зачитує визначення за лекцією (або з словника). Зачитує виклад матеріалу	Відповідь усвідомлена, з наведенням власних прикладів

2-3 (4 сем.)	закономірностей. Роз'яснення переважної кількості позицій	за лекцією та підручниками.	
Вище середньої – 8-10 (2,3 сем.) 4-5 (4 сем.)	Наведення власних прикладів щодо застосування розкритих проблем.	Чітка структурована відповідь за попередньо підготовленим планом та детальним описом його позицій, використання додаткових джерел.	Повне та ґрунтовне висвітлення проблеми, узагальнення викладеного у вигляді чіткого переліку позицій
Максимальна кількість – 11-12 (2,3 сем.) 6-7 (4 сем.)	Представлення власної моделі, схеми, віртуального проекту тощо	Власний мотивований, обґрунтований та відмінний від традиційного варіант відповіді	Повне та ґрунтовне висвітлення проблеми із застосуванням нетрадиційних форм викладу

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

У ході оцінювання самостійної роботи студентів, викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних задач;
- обґрунтованість і логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Питання для модульного/семестрового контролю визначені за трьома рівнями:

Перший рівень – репродуктивний, що вимагає від здобувача освіти знань основних понять категоріального апарату та вміння їх застосовувати для виконання елементарних завдань (*відповіді на запитання цього рівня оцінюються максимальною кількістю 6 балів*);

Другий рівень – репродуктивно-творчий, що потребує самостійного пошуку, аналізу літератури з метою її застосування при виконанні певного завдання (*відповіді на запитання цього рівня оцінюються максимальною кількістю – 10 балів*);

Третій рівень – творчо-пошуковий, що передбачає самостійне розв'язання індивідуальних завдань (переважно творчого характеру) (*максимальна кількість балів за виконання завдання цього рівня – 14 балів*).

Варіанти білетів, які містять три завдання/питання за вказаними рівнями

Змістовий модуль 1 «Педагогіка»

Варіант 1

1. Назвати сучасні визначення поняття «педагогіка».
2. Розкрити особливості формування і музично-естетичного розвитку молодшого школяра.
3. Скласти структурно-логічну схему «Професійно зумовлені вимоги до вчителя».

Варіант 2

1. Назвати предмет педагогіки.
2. Проаналізувати вікову періодизацію особистості у працях Я. А. Коменського.
3. Скласти структурно-логічну схему «Етапи засвоєння знань».

Варіант 3

1. Назвати джерела педагогіки.
2. Обґрунтувати роль спадковості як чинника формування особистості.
3. Скласти структурно-логічну схему «Ключові компетентності за Державним стандартом базової середньої освіти (2020)».

Варіант 4

1. Назвати основні поняття педагогіки.
2. Розкрити особливості формування та розвитку підлітка.
3. Скласти структурно-логічну схему «Історичний шлях становлення професії вчителя».

Варіант 5

1. Назвати галузі педагогіки.
2. Обґрунтувати принципи навчання за народною педагогікою. До кожного принципу підберіть прислів'я та приказки, які відображають його суть.
3. Скласти структурно-логічну схему «Вимоги до сучасного уроку».

Варіант 6

1. Визначте поняття «розвиток особистості», «музично-естетичний розвиток».
2. Розкрити суть принципу гуманізму в навчанні.
3. Скласти структурно-логічну схему «Я. А. Коменський про вимоги до вчителя».

Варіант 7

1. Назвати основні поняття і категорії дидактики.
2. Вказати народні прислів'я, що відображають зміст спадковості як чинника формування особистості.
3. Скласти структурно-логічну схему «Види, форми та методи контролю знань».

Варіант 8

1. Назвати теоретичні методи науково-педагогічного дослідження.
2. Розкрити суть принципу наочності знань.
3. Висловити свої міркування щодо навчання у школі дітей з шестирічного віку: «за» і «проти».

Варіант 9

1. Назвати характерні ознаки процесу навчання.
2. Проаналізувати основні етапи розвитку педагогіки.
3. Скласти порівняльну таблицю спільного та відмінного у шкільному та науковому пізнанні.

Варіант 10

1. Назвати етимологію (походження) терміну «педагогіка».
2. Проаналізувати поради В. Сухомлинського як правила навчання.
3. Скласти порівняльну характеристику структури процесів викладання та учіння, вказавши на їх спільні риси та відмінності.

Варіант 11

1. Назвати основні завдання педагогіки як науки.
2. Розкрити вікові та індивідуальні особливості розвитку молодших школярів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Функції перевірки та оцінювання знань учнів».

Варіант 12

1. Вказати основні чинники формування і розвитку особистості.
2. Розкрити суть принципу індивідуального підходу в навчанні музичного мистецтва школярів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Ключові компетентності НУШ».

Варіант 13

1. Назвати галузі спеціальної педагогіки.
2. Розкрити вплив середовища на розвиток і формування особистості.
3. Обґрунтувати актуальність вимог до вчителя у статуті Луцької братської школи (1624 року).

Варіант 14

1. Назвати складові змісту освіти.
2. Охарактеризувати словесні методи навчання школярів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогічні принципи (вимоги) до перевірки та оцінювання знань учнів».

Варіант 15

1. Визначити поняття «державний стандарт базової середньої освіти», його структуру.
2. Охарактеризувати методи навчання за рівнем пізнавальної активності учнів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогіка як наука».

Варіант 16

1. Назвати основні документи, в яких відображається зміст освіти та навчання.
2. Охарактеризувати методи навчання за логікою викладу навчального матеріалу.

3. Скласти структурно-логічну схему «Методи перевірки знань учнів».

Варіант 17

1. Визначити поняття «освітня програма».

2. Проаналізувати умови оптимального вибору та поєднання методів і засобів навчання в сучасній школі.

3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогічні вимоги до перевірки знань школярів».

Варіант 18

1. Визначити поняття «навчальний підручник».

2. Охарактеризувати засоби навчання у сучасній школі.

3. Скласти структурно-логічну схему «Типологія (класифікація) та структура уроків у сучасній школі».

Варіант 19

1. Назвати основні теорії освіти.

2. Охарактеризувати практичні методи навчання школярів.

3. Скласти структурно-логічну схему «Підготовка вчителя музичного мистецтва до уроку».

Варіант 20

1. Визначити поняття «урок».

2. Розкрити суть ігрових технологій навчання.

3. Скласти структурно-логічну схему «Проблема інклюзивного навчання».

Варіант 21

1. Визначити поняття «виховання», його функції.

2. Розкрити функції, напрями і форми роботи класного керівника.

3. Скласти структурно-логічну схему «Планування роботи закладу загальної середньої освіти».

Варіант 22

1. Визначити зміст і принципи громадянського виховання школярів.

2. Проаналізувати типи і функції сім'ї.

3. Скласти структурно-логічну схему «Облік роботи закладу загальної середньої освіти».

Варіант 23

1. Вказати особливості виховання.

2. Обґрунтувати правові основи сімейного виховання.

3. Скласти структурно-логічну схему «Народна педагогіка про розумове виховання».

Варіант 24

1. Назвати головну мету та завдання національної системи виховання в сучасній Україні.

2. Проаналізувати сімейні традиції та обряди українського народу.

3. Скласти структурно-логічну схему «Атестація педагогічних працівників».

Варіант 25

1. Назвати основні принципи виховання.

2. Проаналізувати положення народної педагогіки про трудове виховання.

3. Скласти структурно-логічну схему «Сертифікація педагогічних працівників».

Варіант 26

1. Визначити поняття «колектив», назвати його ознаки, функції.

2. Охарактеризувати народні принципи виховання.

3. Скласти структурно-логічну схему «Керівник закладу загальної середньої освіти».

Варіант 27

1. Назвати основні поняття і завдання розумового виховання учнів.

2. Охарактеризувати методи самовиховання особистості.

3. Скласти структурно-логічну схему «Типи ЗЗСО за Концепцією «Нова українська школа».

Варіант 28

1. Назвати головні завдання морального виховання школярів.

2. Розкрити особливості сертифікації педагогічних працівників.

3. Скласти структурно-логічну схему ««Кодекс цінностей сучасного українського виховання».

Варіант 29

1. Назвати шляхи і засоби морального виховання учнів.
2. Проаналізувати функціональні обов'язки керівника закладу загальної середньої освіти.
3. Скласти структурно-логічну схему «Видатні педагоги про мету виховання».

Варіант 30

1. Вказати основні завдання та принципи патріотичного виховання школярів.
2. Проаналізувати положення народної педагогіки про методи виховання дітей та молоді.
3. Скласти структурно-логічну схему «Державні органи управління освітою в Україні».

Варіант 31

1. Назвати провідні категорії та завдання естетичного виховання школярів.
2. Проаналізувати мету та види атестації педагогічних працівників.
3. Скласти структурно-логічну схему «Права дитини» (за Декларацією прав дитини).

Варіант 32

1. Назвати мету та завдання трудового виховання школярів.
2. Проаналізувати особливості атестації педагогічних працівників.
3. Скласти структурно-логічну схему «Народна педагогіка про фізичне виховання».

Варіант 33

1. Визначити поняття «методи виховання».
2. Проаналізувати коло питань, яке розглядає педагогічна рада ЗЗСО.
3. Скласти структурно-логічну схему «Народна педагогіка про трудове виховання».

Варіант 34

1. Назвати мету, завдання, фізичного виховання учнів.
2. Проаналізувати форми роботи класного керівника з сім'ями учнів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти».

Варіант 35

1. Назвати засоби музично-естетичного виховання учнів.
2. Проаналізувати права керівника ЗЗСО за Законом України «Про повну загальну середню освіту».
3. Скласти структурно-логічну схему «Народна педагогіка про естетичне виховання».

Варіант 36

1. Визначити поняття «форми виховання»: їх класифікація.
2. Проаналізувати типи закладів ЗЗСО за Законом України «Про повну загальну середню освіту».
3. Скласти структурно-логічну схему «Народна педагогіка про моральне виховання».

Варіант 37

1. Назвати методи формування свідомості особистості.
2. Проаналізувати вчення В. Сухомлинського про колектив.
3. Скласти структурно-логічну схему «Повноваження Міністерства освіти і науки України».

Варіант 38

1. Назвати методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки.
2. Проаналізувати форми та методи роботи класного керівника з сім'ями учнів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогіка партнерства сім'ї та школи».

Варіант 39

1. Назвати позашкільні форми виховання школярів.
2. Обґрунтувати роль сім'ї в музично-естетичному виховання учнів.
3. Скласти структурно-логічну схему «Органи громадського самоврядування у сфері освіти».

Варіант 40.

1. Назвати структуру дитячого колективу.
2. Проаналізувати основні завдання родинно-сімейного виховання в сучасних умовах.
3. Скласти структурно-логічну схему «музично-естетичного виховання школярів».

Змістовий модуль 2 «Історія педагогіки»

Варіант 1

1. Назвати особливості виховання в державі Шумерів.
2. Проаналізувати сутність педагогіки позитивізму як напряму зарубіжної реформаторської

педагогіки.

3. Обґрунтувати актуальність думок Аристотеля із праці «Політика» («Виховання юнацтва – головний засіб збереження державного ладу», «Проти виснажливих фізичних вправ», «Годування і загартовування дитини»). Визначити актуальність ідей музично-естетичного виховання Аристотеля в сучасній освітній практиці.

Варіант 2

1. Назвати особливості виховання в Стародавньому Єгипті.

2. Проаналізувати теорію вільного виховання як напряму зарубіжної реформаторської педагогіки.

3. Обґрунтувати актуальність проблеми гендерного виховання за Книгою п'ятою «Софі, або жінка» Ж.-Ж. Руссо («Еміль або про виховання») – «Жінка – пряма протилежність чоловіку», «Софі – господиня дому».

Варіант 3

1. Назвати особливості виховання в Стародавній Індії.

2. Проаналізувати сутність експериментальної педагогіки як напряму зарубіжної реформаторської педагогіки.

3. Порівняти особливості сучасної вищої освіти і академії за працею Я. А. Коменського «Велика дидактика».

Варіант 4

1. Назвати особливості виховання в Стародавньому Китаї.

2. Проаналізувати теорію трудової школи і громадського виховання як напрям зарубіжної реформаторської педагогіки.

3. Зробити порівняльну характеристику спартанського і афінського виховання. Порівняти засоби музично-естетичного виховання.

Варіант 5

1. Назвати особливості спартанського виховання.

2. Розкрити суть педагогіки прагматизму як напряму зарубіжної реформаторської педагогіки.

3. Обґрунтувати актуальність ідей виховання дитини до 12-ти років (за книгою Ж.-Ж. Руссо «Еміль або про виховання»): «Воля – найкращий вчителя для дитини», – «Труднощі і завдання природного виховання».

Варіант 6

1. Назвати особливості афінської освітньо-виховної система.

2. Розкрити суть теорії нового виховання і нових шкіл як напряму зарубіжної реформаторської педагогіки.

3. Обґрунтувати актуальність ідей виховання юнака (за книгою Ж.-Ж. Руссо «Еміль або про виховання»): «Пристрасть і її виховання», «Еміль шукає наречену». Визначити актуальність ідей музично-естетичного виховання Ж.-Ж. Руссо в сучасній освітній практиці.

Варіант 7

1. Вказати особливості освіти в епоху еллінізму.

2. Розкрити суть вальдорфської педагогіки.

3. Обґрунтувати актуальність думок Аристотеля щодо музичного естетичного розвитку дітей за працею «Політика».

Варіант 8

1. Назвати педагогічні ідеї Сократа.

2. Проаналізувати типи шкіл в Стародавніх Афінах.

3. Обґрунтувати актуальність думок із праці Платона «Закони»: «Гімнастичні вправи, обов'язкові для всіх хлопчиків і дівчаток», «Обов'язкове військово навчання для хлопчиків і дівчаток». Визначити актуальність ідей музично-естетичного виховання Платона в сучасній освітній практиці.

Варіант 9

1. Назвати педагогічні ідеї Аристотеля.

2. Проаналізувати загальнопедагогічні ідеї Я. Коменського.

3. Обґрунтувати актуальність думок Квінтіліана із праці «Про виховання оратора»: «Всі діти здатні до освіти», «У ранньому віці навчання повинно мати характер забави», «Де краще вчити

дітей – дома чи в школі».

Варіант 10

1. Назвати педагогічні ідеї Платона.
2. Проаналізувати характерні риси педагогіки середньовіччя.
3. Обґрунтувати актуальність думок Квінтіліана із праці «Про виховання оратора»: «Необхідно знати природу дитини», «Про відпочинок», «Проти тілесних покарань».

Варіант 11

1. Назвати педагогічні ідеї Марка Фабія Квінтіліана.
2. Проаналізувати навчально-виховні традиції середньовічних університетів.
3. Обґрунтувати актуальність думок Дж. Локк про фізичне виховання (за працею «Думки про виховання»).

Варіант 12

1. Зробити стислий огляд педагогічної діяльності Я. Коменського.
2. Проаналізувати принципи педагогічної системи Ж.-Ж. Руссо.
3. Обґрунтувати актуальність думок Дж. Локк про виховання характеру (за працею «Думки про виховання»): сила духу, примхи дітей, покарання, дисципліна.

Варіант 13

1. Назвати основні віхи життєвого і творчого шляху Я. Коменського.
2. Охарактеризувати типи шкіл у середньовічній Європі.
3. Скласти словник античних термінів: агели, гімнасія, дидакал, калокагатія, криптії, педоном, педотриб, педагог, пентантхлон, школа, ритор, еллінізм, античність.

Варіант 14

1. Назвати педагогічні погляди Дж. Локка.
2. Проаналізувати дидактичні погляди Я. Коменського.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогічна думка середньовіччя».

Варіант 15

1. Назвати педагогічні погляди Й. Песталоцці.
2. Проаналізувати систему лицарського виховання в середньовічній Європі.
3. Обґрунтувати актуальність думок Я. А. Коменського про материнську школу (за працею «Велика дидактика»).

Варіант 16

1. Назвати педагогічні ідеї А. Дистервега.
2. Проаналізувати характерні риси педагогіки Відродження.
3. Обґрунтувати актуальність думок Я. А. Коменського про гімназію (латинську школу) (за працею «Велика дидактика»).

Варіант 16

1. Назвати педагогічні ідеї Ф. Фребеля.
2. Проаналізувати вікову періодизацію Я. Коменського.
3. Обґрунтувати актуальність думок Квінтіліана із праці «Про виховання оратора» про характер та обов'язки вчителя.

Варіант 17

1. Назвати педагогічні ідеї Й. Гербарта.
2. Проаналізувати систему шкіл Я. Коменського.
3. Скласти структурно-логічну схему «Модель системи виховання Платона в рабовласницькій державі».

Варіант 18

1. Вказати педагогічні ідеї Дж. Беллерса.
2. Порівняти системи спартанського і лицарського виховання.
3. Обґрунтувати актуальність ідеї материнської школи за працею Я. А. Коменського «Велика дидактика».

Варіант 19

1. Назвати традиції військової служби в Стародавній Греції.
2. Проаналізувати вимоги Я. Коменського до вчителя.
3. Обґрунтувати актуальність ідей Ж.-Ж. Руссо про виховання немовлят за книгою «Еміль

або про виховання».

Варіант 20

1. Назвати ідеї педагогіки реформації.
2. Проаналізувати особливості єзуїтського виховання.
3. Скласти структурно-логічну схему «Система духовно-церковного виховання в середньовічній Європі».

Варіант 21

1. Назвати етапи раннього виховання у східних слов'ян за народною педагогікою.
2. Скласти хронологічну таблицю життєвого і творчого шляху К. Д. Ушинського.
3. Визначити педагогічну проблематику твору Лесі Українки «Школа» (Волинські образки).

Варіант 22

1. Назвати витоки писемності у слов'ян у дохристиянські часи.
2. Проаналізувати структуру Острозького культурно-освітнього центру в епоху Відродження.
3. Обґрунтувати статутні статті Луцької братської школи 1624 року, що ілюструють принципи: гуманізму; демократизму; класно-урочної системи навчання.

Варіант 23

1. Назвати давньоруських князів, які здійснювали освітню політику.
2. Проаналізувати педагогічні погляди Софії Русової.
3. Визначити морально-етичну проблематику «Повчання дітям» В. Мономаха.

Варіант 24

1. Назвати причини швидкого поширення грамотності в Давній Русі.
2. Проаналізувати педагогічні погляди Т. Шевченка.
3. Скласти структурно-логічну схему «Школа і виховання в Запорізькій Січі».

Варіант 25

1. Назвати історичну зумовленість Українського ренесансу, його перших представників.
2. Проаналізувати педагогічні погляди О. Духновича.
3. Визначити педагогічну проблематику твору Г. Сковороди «Убогий жайворонок».

Варіант 26

1. Назвати педагогічні ідеї Г. Ващенка.
2. Проаналізувати характерні риси братських шкіл України.
3. Скласти структурно-логічну схему: «Національне шкільництво в період Української революції (1917-1919 рр.)».

Варіант 27

1. Вказати педагогічні погляди Лесі Українки.
2. Проаналізувати освітню діяльність давньоруських князів.
3. Обґрунтувати актуальність порад К. Ушинського при вивченні іноземних мов (за статтею «Рідне слово»).

Варіант 28

1. Назвати авторів перекладної літератури Давньої Русі.
2. Проаналізувати педагогічні погляди І. Огієнка.
3. Скласти структурно-логічну схему «Адміністрація Києво-Могилянської академії».

Варіант 29

1. Назвати авторів оригінальної літератури в Давній Русі.
2. Проаналізувати типи шкіл в Давній Русі.
3. Обґрунтувати актуальність ідей народності виховання К. Ушинського (за працею «Про народність у громадському вихованні»).

Варіант 30

1. Назвати педагогічні ідеї Г. Сковороди.
2. Проаналізувати зміст навчання та виховання в давньоруських школах.
3. Скласти структурно-логічну схему «Педагогічна думка Давньої Русі».

Варіант 31

1. Назвати педагогічні погляди Б. Грінченка.
2. Проаналізувати традиції фізичного виховання козаків.
3. Окреслити педагогічну проблематику (структуру) «Буквара» Т. Шевченка.

Варіант 32

1. Назвати педагогічні погляди Х. Алчевської.
2. Проаналізувати традиції музично-естетичного виховання козаків.
3. Скласти хронологію головних подій у розвитку Києво-Могилянської академії.

Варіант 33

1. Назвати передумови виникнення братських шкіл в Україні.
2. Проаналізувати педагогічні погляди П. Куліша.
3. Окреслити психолого-педагогічну проблематику твору К. Ушинського «Праця в її психічному та виховному значенні».

Варіант 34

1. Назвати загально-педагогічні ідеї К. Ушинського.
2. Проаналізувати систему виховання та освіти в Запорізькій Січі.
3. Скласти тези до теми: «Язичницька педагогіка слов'ян».

Варіант 35

1. Назвати педагогічні погляди В. Сухомлинського.
2. Проаналізувати систему освіти та виховання у радянську добу.
3. Скласти структурно-логічну схему «Освітньо-виховні традиції Києво-Могилянської академії».

Варіант 36

1. Назвати особливості виховання у східних слов'ян.
2. Проаналізувати принципи педагогічної системи С. Русової.
3. Віднайти у творі В. Мономаха «Повчання дітям» думки про шкідливі звички дітей та молоді.

Варіант 37

1. Назвати педагогічні ідеї Г. Ващенка.
2. Проаналізувати основні освітньо-культурні події Давньої Русі.
3. Скласти структурно-логічну схему «Розвиток освіти на західноукраїнських землях у кін.18-19 ст.»

Варіант 38

1. Назвати педагогічні ідеї О. Духновича
2. Проаналізувати освітню політику Ярослава Мудрого.
3. Окреслити педагогічну проблематику праці В. Сухомлинського «Батьківська педагогіка».

Варіант 39

1. Назвати педагогічні праці В. Сухомлинського.
2. Проаналізувати просвітницьку діяльність Гальшки Гулевичівни.
3. Обґрунтувати актуальність ідей «Виховного ідеалу» Г. Ващенка.

Варіант 40

1. Назвати педагогічні ідеї І. Франка.
2. Проаналізувати освітньо-виховні традиції давньоруських шкіл.
3. Скласти структурно-логічну схему до теми: «Внесок Ю. Дрогобича (Котермака) в світову та українську освіту».

Критерії оцінювання семестрового контролю

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичне питання	6-5	Здобувач освіти володіє матеріалом в повному обсязі. Відповідь на питання сформульовано в термінах освітнього компонента, викладено науковою мовою.
Перший рівень	4-3	Здобувач освіти загалом володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	2-0	Здобувач освіти частково володіє навчальним матеріалом або не володіє навчальним матеріалом
Другий рівень	10-9	Здобувач освіти володіє матеріалом в повному обсязі; аргументовано його викладає; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного

		питання; демонструє авторську позицію здобувача освіти
	8-6	Самостійно викладає основний зміст навчального матеріалу, але без глибокого всебічного аналізу
	5-3	Здобувач освіти не в змозі ґрунтовно викласти зміст питання, допускаючи при цьому суттєві помилки
	2-0	Здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст питання, не володіє ключовими поняттями, не володіє навчальним матеріалом
<i>Практичне завдання</i> Третій рівень	14-13	Здобувач освіти дав повну, інноваційно орієнтовану, креативну, вичерпну відповідь, яка складається з: правильного вибору алгоритму вирішення завдання; структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; /ґрунтовних висновків; авторське бачення проблеми та її практичне вирішення
	12-9	Здобувач освіти розуміє суть завдання, наявна особистісна позиція студента. Відповіді властиві інноваційність і креативність у вирішенні практичного завдання. Містить деякі помилки у виборі алгоритму вирішення завдання
	8-5	Здобувач освіти розуміє сутність проблеми, знає алгоритм її розв'язання. Містить суттєві помилки у виборі та реалізації алгоритму вирішення завдання; відсутня авторська позиція; містить грубі помилки й не має пояснень і висновків
	4-0	Здобувач освіти не розуміє або не повністю розуміє завдання; не в змозі його виконати; виконав завдання частково або й повністю неправильно (виконав менш ніж 20% завдання)

Розподіл балів за семестрами

2 – й семестр

Змістовий модуль І. ПЕДАГОГІКА												
Т.1		Т.2		Т.3	Т.4		Т.5			Т.6	Т.7	
Сем.	СРС	Сем.	СРС	СРС	Сем.	СРС	Пр.	Сем.	СРС	СРС	Пр.	СРС
12	4	12	4	4	12	4	12	12	4	4	12	4
Всього балів:											100	

3 – й семестр

Змістовий модуль І. ПЕДАГОГІКА								Змістовий модуль ІІ. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ				
Т.8		Т.9		Т.10			ЗМ1	Т.11				
Сем.	СРС	Сем.	СРС	Сем.	Пр.	СРС	Пр.	Сем.	СРС			
12	3	12	3	12	12	3	28	12	3			
Всього балів:										100		

4 – й семестр

Змістовий модуль ІІ. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ (продовження)													Екзамен
Т.12		Т.13		Т.14		Т.15		Т.16		Т.17		ЗМ2	
Пр.	СРС	Сем.	СРС	Сем.	СРС	Пр.	СРС	Пр.	СРС	Сем.	СРС	Пр.	
7	2	7	2	7	2	7	2	7	2	7	2	16	30
Всього балів:												100	

Умовні позначення: Т.1. – тема 1; Сем – семінарське заняття; Пр. –практичне заняття; СРС – самостійна робота студентів; ЗМ – задача модуля.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	

64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Політики курсу

11.1. Політика щодо відвідування

Здобувач освіти повинен відвідувати всі види занять, передбачені навчальним планом, згідно з розкладом. Графік консультацій із освітнього компоненту оприлюднений на інформаційному стенді кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти. У разі відсутності здобувача на занятті він зобов'язаний його відпрацювати.

11.2. Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти повинен самостійно виконати всі завдання семінарських та практичних занять, а, у випадку запозичень інформації, зобов'язаний коректно її відобразити з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань (семестровий, підсумковий контроль) заборонено. Використання інструментів штучного інтелекту в освітній діяльності здійснюється у межах вимог академічної доброчесності. Здобувач освіти зобов'язаний використовувати технології штучного інтелекту відповідально, прозоро та етично, з обов'язковим дотриманням принципів академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

11.3. Політика щодо дотримання термінів виконання завдань

Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання семінарських і практичних занять у терміни, які встановлює викладач. Самостійну роботу здобувач освіти виконує індивідуально, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів. У випадку відсутності здобувача освіти на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (заліку/екзамену) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати усі теми. Ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з освітнього компонента за графіком, визначеним викладачем.

11.4. Політика щодо визнання результатів неформальної освіти (за бажанням викладача)

Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулю, темі (темам), що передбачені робочою програмою освітнього компонента, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради».

11.5. Політика щодо перезарахування попередньо здобутих результатів навчання.

Перезарахування результатів навчання з освітнього компонента «Педагогіка. Історія педагогіки» здобувачам освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які вступили на основі диплома фахового молодшого бакалавра, здійснюється відповідно до чинного законодавства України та нормативних документів Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Згідно з рішенням кафедри педагогіки та психології (протокол № 6 від 26.06.2024) за освітнім

компонентом передбачено часткове перезарахування попередньо здобутих результатів навчання в обсязі 2 кредити ЄКТС.

Перезарахування результатів навчання ухвалюється Комісією з перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці здобувачам освіти ОС бакалавр на основі фахового молодшого бакалавра на підставі комплексного аналізу документів про попередню освіту, обсягу та рівня здобутих програмних результатів навчання.

Часткове перезарахування застосовується у випадку неповного рівня сформованості всіх результатів навчання програмним результатам освітнього компонента. Відтак викладачем освітнього компонента можуть бути зараховані окремі теми, змістові модулі та/або інші види навчальної діяльності, що підтверджують рівень сформованості компетентностей передбачених освітньо-професійною програмою.

Результати навчання, які не підтверджують повної відповідності вимогам освітньо-професійної програми, підлягають подальшому опануванню в межах вивчення освітнього компонента з обов'язковим проходженням визначених робочою програмою форм поточного та підсумкового контролю.

12. Рекомендована література

Основна

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка : модульний курс : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 567 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ: Академвидав, 2009. 616 с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
5. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
8. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
10. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Знання, 2005. 767 с.
11. Коваленко Є. І., Белкіна Н. І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
12. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст. Тернопіль, 1996. 290 с.
13. Кравець В. П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1996. 436 с.
14. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. Тернопіль, 1994. 388 с.
15. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підручник. Київ: Знання-Прес, 2003. 418 с.
16. Левківський М. В., Микитюк О. М. Історія педагогіки. Київ: Знання, КОО, 2003. 450 с.
17. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки. Київ: Знання-Прес, 2003. 450 с.
18. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб., 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 560с.
19. Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки / за заг. ред. С. А. Литвинова. Київ: Рад. школа, 1961. 652 с.
20. Хрестоматія з історії української класичної педагогіки: К. Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко, В. Сухомлинський / уклад. В. П. Кравець, О. І. Мешко. Київ: Грамота, 2008. 768 с.
21. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ: Либідь, 2003. 560 с.

22. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 578 с.

Допоміжна

1. Бойчук, П. М., Борбич, Н. В., Марчук, С. С., Пуш, О. А., Смолюк, А. І. Використання народознавчих ідей видатних українських просвітників у професійній підготовці майбутніх педагогів. *Педагогічна Академія: наукові записки*. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16916693>
2. Бойчук П., Марчук С. Організація шкільної освіти Давньої Русі в історико-педагогічному та етнографічному ракурсах. *Академічні студії*. 2022. №4. С. 156-164.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
4. Гусак П., Мартіросян Л. Історія педагогіки України. Луцьк, 1996. 164 с.
5. Дріб'язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність. Київ: Академія, 1997. 184 с.
6. Енциклопедія освіти / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
7. Марчук С. С. Духовно-освітні традиції у нарисі Лесі Українки «Волинські образки (Школа)». *Літопис Волині: Всеукраїнський науковий часопис*. 2016. Число 16. С. 20–25.
8. Марчук С. С. Порівняльний аналіз педагогічних ідей видатних слов'янських мислителів Я. А. Коменського і К. Д. Ушинського щодо проблеми фізичного виховання дітей. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2012. Вип. 96. С. 136–140.
9. Марчук С. С., Чемерис І. В. Гуманізм, народність та природовідповідність – визначальні принципи К. Д. Ушинського. *Педагогічний часопис Волині*. 2018. №4 (11). С. 38–44.
10. Марчук С. С., Ковальчук І. Л., Чемерис І. В. Г. Сковорода про зміцнення тілесного та духовного здоров'я людини (за матеріалами листів до М. Ковалинського). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 41. Т. 2. С. 227–233.
11. Марчук С. С., Чемерис І. В. Вимоги до вчителів братських шкіл України (на прикладі Статуту Луцької братської школи 1624 року). *Молодий вчений: науковий журнал*. 2018. № 12.1 (64.1). С. 40–43.
12. Марчук С. С. Гуманістичний потенціал «Повчання» Володимира Мономаха у формуванні історико-педагогічної компетентності майбутніх учителів. *Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минушина, сучасність, майбуття: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу; (м. Володимир-Волинський, 28 лист. 2019 р.) / упоряд. Б. Є Жулковський. Луцьк: Вежа-друк 2019. С. 58–62.*
13. Марчук С. «Буквар» Тараса Шевченка для «перешколення» (реформи) освітньої справи. *Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 20-ти річчю інституту (м. Луцьк, 21–22 травня 2020 року) / упоряд. О. А. Бундак, Т. Й. Жалко, Н. Г. Конон. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 53–55.*
14. Марчук С. С., Чемерис І. В. Огляд педагогічних ідей Лесі Українки. *Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі: збірн. матеріалів X Всеукраїнськ. науково-практичн. Інтернет-конференц.* (Луцьк, 27.02.2021 р.). Луцьк, 2021. С. 35–36.
15. Марчук С. С. Філософсько-педагогічні думки Г. Сковороди про вчителя. *Григорій Сковорода у сучасному багатомірному світі: зб. тез VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 16 листопада 2022 р.) / за ред. В. П. Мельника. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 80–82.*
16. Марчук С., Борбич Н. «Велика дидактика» Яна Коменського як важливе джерело педагогічної науки. *Педагогічна спадщина Яна Коменського (до 430-річчя від дня народження та 390-річчя праці «Велика дидактика»): збірник матеріалів науково-методичного семінару (м. Луцьк, 03 лист. 2022 року, КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради) / уклад. С. Марчук, Луцьк, 2022. С. 63–67.*
17. Марчук С. С. Технологія вивчення історії української школи і педагогіки в педагогічному коледжі : навч. посіб. Луцьк : Твердиня, 2009. 120 с.
18. Марчук С., Кабак В., Борбич Н., Ковальчук І. Розвиток педагогічної термінології та становлення понятійно-категоріального апарату педагогіки. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. Вип. 2. С. 35–43.

19. Марчук С., Ковальчук І., Чемерис І. Здоров'язбережувальна освіта у філософській спадщині Г. Сковороди як актуальна науково-педагогічна проблема *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. Вип. 1. С. 16–25.
20. Марчук С. С. Практикум з історії педагогіки: для студентів педагогічних коледжів в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою навчання : навч. посіб. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2011. 151 с.
23. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. Київ: Вікар, 2003. 335 с.
21. Народна педагогіка: світовий досвід / уклад. А. І Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. Київ: Знання-Прес, 2003. 134 с.
22. Наш перворозум Григорій Сковорода. Фотоальбом / упор. В. Стадниченко, М. Шудря. Київ: Спалах, 2004. 180 с.
23. Педагогічна майстерність: хрестоматія / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища шк., 2006. 606 с.
24. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги / під заг. ред. А.М. Бойко. Київ: Професіонал, 2014. 576 с.
25. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://docs.google.com/viewer?doce=1&url=https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
24. Родинна педагогіка / за ред. А. А. Марушкевич. Київ: ПАРАПАН, 2002. 16 с.
26. Русова С. Вибрані педагогічні твори: У 2 кн. Київ: Либідь, 1997. Кн. 1. 272 с.;
27. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Львів: Афіша, 2001. 664 с.
28. Сковорода Г. Твори: У 2-х т. Київ: Обереги, 2005. Т.1. 528 с.; Т.2. 480 с.
29. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. Київ: ІЗМН, 1997. 232 с.
30. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. Київ: Рад. школа, 1978. 263 с.
31. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. В 5 томах. Київ: Рад. школа, 1976-1977. Т.1. 654 с.; Т.2. 670 с.; Т.3. 670 с.; Т.4. 640 с.; Т.5. 639 с.
32. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. / за ред. О.В. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.; Кн. 2. 552 с.
33. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: В 2-х т. Київ: Рад. школа, 1983. Т.1. 488 с.; Т.2. 359 с.

12.3. Інформаційні ресурси

- Василь Олександрович Сухомлинський. Павлиський романтик. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=w5lwIEGk0C8&ab>
- Віртуальна подорож у педагогічне минуле Костянтин Ушинський. URL: https://www.youtube.com/watch?v=4_p9HuSguJM
- Віртуальний музей історії Луцького братства. http://volyn-museum.com.ua/index/muzej_istoriji_luckogo_khrestovozdvizhenskogo_bratstva_xvii_xxi_stolit/0-66
- Велич особистості. Іван Огієнко. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kKOn6vqxwF8w&ab>
- Вчитель мудрості та людяності (420 років від дня народження Яна Амоса Коменського). URL: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/en/virtual-exhibitions/507-unmarked-treasure196>
- Перше українське Відродження. Острозька школа братства. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T-68tpWsyIo>
- Про Софію Русову у програмі «Велич особистості». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VIPYTx7D7Sg>
- Таємничий Сковорода. Документальний фільм. URL: https://www.youtube.com/watch?v=JFTeuhaErMc&ab_channel=Nelli
- Розвиток писемності та освіти в Київській Русі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tIMNGbNLfvc&ab>
- <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
- <https://dnppb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.
- <https://mon.gov.ua/> Сайт Міністерства освіти і науки України.
- <https://www.rada.gov.ua/> Сайт Верховної Ради України.

Викладач Марчук Сергій Степанович

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Maruch', written in a cursive style.